

TRØNDELAG BONDELAG

Næringspolitisk
Postboks 9354 Grønland
0135 OSLO
Norge

Att.: Amund Johnsrud

Vår saksbehandler
Ailin Wigelius

Vår dato
03.03.2020
Deres dato
19.01.2020

Vår referanse
19/00420-64
Deres referanse

Næringspolitisk program 2020 - 2024, høringsinnspill fra Trøndelag Bondelag.

Norges Bondelag sendte utkastet på høring 20. januar 2020 og administrasjonen i Trøndelag Bondelag videresendte utkastet til høring i lokallaga med svarfrist 12.februar på Questback utarbeidet av Norges Bondelag.

Fylkesstyret i Trøndelag Bondelag har hatt Næringspolitisk program 2020-2024 (NPP) oppe til behandling i styre 26.februar 2020 og deretter på telefonmøte 12.mars, for sluttbehandling.

På bakgrunn av dette har Trøndelag Bondelag fattet følgende innspill til Næringspolitisk program 2020-2024 (NPP):

Generelt

Dokumentet fremstår som gjennomarbeidet og dokumentmal fungerer godt. Dokumentet er ikke er for langt og har et konkret innhold, noe som setter tydelig «marsjretning». Dette ønsker fylkesstyret å poengtere som en styrke for dokumentet.

Vi er enige i at man tar inn et punkt ekstra jamfør utvalgets forslag.

Det gjenstår en del «flikking» på språket i dokumentet. Unngå tung setningsoppbygging.

Innspill til «Innledning»

Ordet «innledning» bør byttes med ordet «bærekraftig utvikling». Ordet «bærekraft» favner mye større enn ordet «klima» og bør inn helt i starten av dokumentet.

Bærekraftbegrepet må få en mye mer fremtredende rolle i dokumentet. Vi må forholde oss til at FN's bærekraftbegrep brukes av organisasjoner rundt oss og dette bør også Bondelaget ta inn helt i starten av dokumentet.

Ordet «klimakrise» går igjen i dokumentet- hvem har definert at det er «klimakrise»? Dette ordet bør ut og heller byttes mot «klimaendring».

Jordvern er ikke nevnt i innledningen- burde vært nevnt i et beredskapsperspektiv.

Bondelagets Servicekontor AS

Postadresse:
Skolegata 22
7713 STEINKJER
Trøndelag Bondelag (intern)
Bondelagets Servicekontor AS

Besøksadresse:
Skolegata 22
7713 STEINKJER
Org.nr.: 939678670
Org.nr.: 985063001 MVA

Telefon:
73842490
Bankkonto: 8101.05.12891
Bankkonto 8101.05. 91392

E-postadresse:
trondelag@bondelaget.no
Internett:
<http://www.bondelaget.no/trondelag/>

Vår dato
03.03.2020

Vår referanse
19/00420-64

1. Norsk Matproduksjon i et klima i endring- mål for programperioden

- Hva er målet for karbonbinding? «skal økes» er et mål det er vanskelig å måles på.
- «Øke norsk **produksjon** av frukt, grønt og matkorn..... OSV» Bytte ut ordet **produksjon** med **andel**. Import er grunnen for at ikke norsk frukt, grønt og matkorn har større produksjon.

1. Norsk Matproduksjon i et klima i endring- utslippskutt og opptak:

- «Innføre belønningssystem for å ta i bruk klimakalkulatoren som dokumentasjon på klimautslipp på gårdsnivå og verktøy for å redusere utslipp fra egen gård.» Setning byttes ut med «Ta i bruk klimakalkulator som en dokumentasjon på klimautslipp på gårdsnivå og verktøy for å redusere utslipp på egen gård». Det bør ikke innføres et belønningssystem, heller et system der klimakalkulator innføres som et verktøy som skal brukes på gården gjennom KSL-systemet.
- «Øke karbonbinding i jord blant annet gjennom økt **beitebruk, samt** bruk av fangvekster og biokull». Vi foreslår å legge til tekst markert i gult.

1. Norsk Matproduksjon i et klima i endring- klimatilpasning:

- Første punkt «arbeide for å øke investeringene til vanning....» og siste punkt «jobbe for investeringsvirkemidler for blant annet teknologi som.....» er veldig like, kan disse slås sammen?

2. Marked og verdiskaping- mål for programperioden

- **Norskandelen i mat og fôr skal opprettholdes eller økes i alle produksjoner.** Også etterspørsel etter ferdigmat og vegetarmat skal møtes med norske produkter. Foreslår å fjerne ord som er gjennomstrøket.
- «Verdiskapinga fra norsk landbruk må økes over hele landet. **For å lykkes med dette er vi avhengige av sterke, bondeide samvirkebedrifter. Dette er avgjørende for å opprettholde** den nasjonale infrastrukturen rundt landbruket, og det er nødvendig å ta et spesielt hensyn til Nord-Norge». Vi foreslår å legge inn tekst markert i gult.
- «Vi vil **skape mer nærhet mellom bonde, kjøpmannen og forbruker**, og bygge kunnskap om hvordan maten blir produsert.» Vi foreslår å legge til «kjøpmannen». Det er like viktig å bygge kunnskap om matproduksjon til kjøpmannen som til forbruker.

2. Marked og verdiskaping- Konkurransmessige rammebetingelser

- Prioritere investeringsmidlene til fornying av driftsapparatet. Investeringene må ta utgangspunkt i gårdens ressurser, **og ikke nødvendigvis betinge kapasitetsøkning.** Foreslår å fjerne ord som er gjennomstrøket.
- Legge til nytt punkt: «Fjerne støtten gitt kommersielle aktører i meierimarkedet finansiert over prisutjevningsordningen for melk».

2. Marked og verdiskaping- Markedsadgangen til norske butikkhyller

- Legge til et punkt «Styrke norskandelen i norske butikkhyller med mål om å utnytte norske ressurser i enda større grad».

2. Marked og verdiskaping- Forbrukernes preferanser for norsk/lokal mat

- Beskriv hva «mentalt tollvern» er.

3. Arealer- landbruket skal bruke landet- ingress

- Bytte ut setningen: «Vi vil arbeide for at en størst mulig andel av fôret til norske husdyr er produsert i Norge, og mener bruken av soya fra land med regnskog bør avskaffes som proteinkilde innen 2025». Bruk av soya og en utfasing av dette, med eller uten tidsfrist, vil bli en viktig diskusjon i NPP. Trøndelag Bondelag foreslår å bytte ut setning med følgende setning: «Vi mener at bruken av soya som proteinkilde for norske husdyr må reduseres og på sikt utfases.»
- Det bør inn et eget avsnitt om dyrka mark.
- Det bør inn et eget punkt for en gjennomgang av sonegrenser og plassering innenfor de forskjellige soner. Endringer har skjedd innen driftsteknikk, klima, sortsvalg og mulige driftsformer gir andre forutsetninger enn for 20 år siden. Likeså mener vi at det har vært en rivende utvikling innenfor registreringsteknologi som kan gi ett langt bedre grunnlag for sonefastsetting helt nede på skiftenivå etter gitte kriterier enn hva som lå til grunn da dagens grenser ble satt.

3. Arealer- landbruket skal bruke landet- Mål for programperioden

- **All matjord (dyrka og dyrkbar jord) gis et juridisk vern** ved at dispensasjonsmuligheten i jordlova begrenses. Landbrukets egen nedbygging av matjord må reduseres. **Matjord må verdifastsettes ut fra prinsipper om at matjord er uerstattelig** – forslag til ny setning inn i punktet.

3. Arealer- landbruket skal bruke landet- Styrke jordvernet

- Begrepsforståelse; i dette delmålet finner vi fire definisjoner på areal; kornjord, dyrkbar jord, matjord og dyrka jord. Dette bør det rettes opp i- all dyrka mark er viktig.

3. Arealer- landbruket skal bruke landet-Utvikle utmarka som ressursgrunnlag

- Nytt punkt: Legge til rette for å bruke utmarka som beitegrunnlag
- «Bestandsmålet for bjørn reduseres ~~nord for Stjørdalselva~~ og det innføres bestandsmål og skadefelling av kongeørn». Foreslår å fjerne ord som er gjennomstrøket og heller ha inn; **fra Trøndelag og nordover**
- «At felling av rovdyr som gjør skade eller utgjør et skadepotensial mot beitedyr skjer raskere. Det må tillates flere virkemidler i skadefelling av ~~ulv og bjørn~~, og myndighetene må sikre finansiering og skolering av lokale fellingslag». Foreslår å fjerne ord som er gjennomstrøket og heller ha inn; **rovvilt**.
- «At det skal gis erstatning for alle sannsynliggjorte tap og følgekostnader ut over normaltaket. Erstatningen skal ikke avkortes utover normaltaket der det er registrert ~~tap av beitedyr til~~ rovvilt». Foreslår å fjerne ord som er gjennomstrøket og heller ha inn; **forekomst av**.
- Trøndelag Bondelag ønsker at det skal utformes et punkt som tar sikte på å tydeliggjøre og styrke SNO's rolle i forhold til uttak av skadegjørende freda rovvilt.

4. Landbrukets samfunnsoppdrag- Mål for programperioden

Vår dato
03.03.2020

Vår referanse
19/00420-64

- Og ha som mål å øke selvforsyningsgraden til 45 % er for dårlig- målet må være minst 50% selvforsyningsgrad.
- «Vi vil ~~bedre~~ **dyre- plante**helse og **dyrevelferd i norsk landbruk** ytterligere....» osv. Foreslår å fjerne ord som er gjennomstrøket, og erstatte «bedre» med «opprettholde og styrke». Ytterligere fjernes helt.
- Nytt punkt; «Godt arbeidsmiljø, psykisk og fysisk bondehelse»
- «Norsk landbruk bruker kun soyafritt fôr til svin, ammeku og sau innen utløpet av programperioden». Dette er som nevnt tidligere en viktig diskusjon framover. Trøndelag Bondelag ber om at punktet omformes rundt det vi skrev tidligere; «Vi mener at bruken av soya som proteinkilde for norske husdyr må reduseres og på sikt utfases.»

Med hilsen

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Kari Åker

Ailin Wigelius

Fylkesleder i Trøndelag Bondelag

Organisasjonssjef i Trøndelag Bondelag

Kopi til:

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
Næringspolitisk	Amund Johnsrud	Postboks 9354 Grønland	0135 OSLO